

"Hjørnet" fotograferet i 1920'erne

En institution i den danske guldsmedebranche kunne fejre 175 års jubilæum den 29. november 2009 – kongelig hofjuvelerer P. Hertz. I den anledning har Flemming Hertz forfattet en lille bog, som han kalder "En Hjørne-Hertzers krønike". Vi bringer her uddrag af denne bog og en tidligere bog, som blev skrevet ved 150 års jubilæet samt et interview med Berit Hertz og Flemming Hertz.

Peter Hertz (1811-1885)

LØRDAG den 29. november 1834 tildeles Peter Hertz, født i København den 12. maj 1811, borgerskab i guldsmedelaug, og det er denne dato, som regnes for virksomhedens grundlæggelsesdag. Sit mesterstykke i guldsmedeprofessionen havde han fremvist i august samme år. Peter Hertz var søn af Abraham og Marianne, der fik syv børn – Peter var den syvende. Det første, man ved om Peter er, at han som 14-årig bliver sat i guldsmedelære hos guldsmedemester Johan Isbrand. Efter endt læretid i 1830 tager Peter arbejde som svend et års tid, og tager så på valsen, som det sig hør og bør for unge håndværkssvende på det tidspunkt. Hamborg, Berlin og Hanau er hans mål – senere har generationer af hans efterkommere fulgt ham i denne rejselyst til Tyskland i uddannelsesøjemed inden for guld- og sølvmedebranchen.

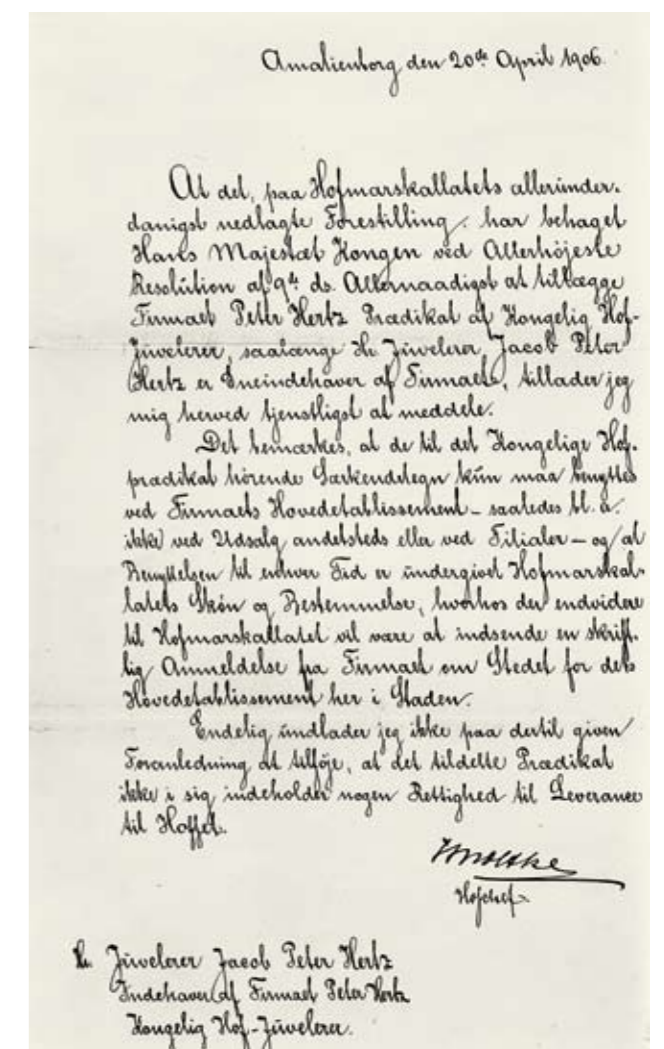
I slutningen af 1841 køber 30-årige Peter Jacob Arne Sivertsens forretning på hjørnet af Kjøbmagergade og Kronprindsensgade, hvor firmaet har ligget siden. (Muligvis har der på dette hjørne været guldsmedeforretning, lige siden huset blev opført i 1785, altså i næsten 225 år.) Den 7. juli 1856 erhverver han hele ejendommen og forlægger sin bolig til førstesalen. Peters gren af slægten blev altid benævnt "Hjørne-Hertzerne", og selve "Hjørnet" blev en slags nyhedsbørs for alle, hvor man mødtes og udvekslede familie- og bynyt. Peter Hertz var flittig i forretningen, men han var ikke mindre flittig på hjemmefronten. Sammen med sin kone, Rose, fik parret ti børn.

ANDEN GENERATION

Peters anden og tredje søn, hhv. Sally og Jacob gik begge i deres faders fodspor og tog efter deres uddannelser hurtigt aktiv del i forretningen. Sally og Jacob anlægger en sølvvarefabrik i 1875 i Kronprindsensgade 6. De anskaffer de nyeste arbejdsmaskiner; presser, valser, dreje- og slibemaskiner m.v., og så går de et skridt videre, idet de som de første også gør brug af elektricitet. Efterhånden begynder kongelige bestillinger at indløbe, og medaljer på ver-

densudstillinger er det også blevet til. I 1878 bliver Sally og Jacob optaget som medindehavere i deres fars forretning, og syv år efter, den 1. april 1885, dør Peter Hertz i en alder af 74 år.

I 1906 får Jacob Hertz brev om, at det "har behaget Hans Majestæt Kongen at tillægge firmaet Peter Hertz prædikat af Kongelig Hofjuvelerer...". Siden har hver enkelt senere indehaver med stor glæde modtaget denne tilladelse af Majestæten. Kort efter finder Jacob det fornødent at forny den gamle forretning. Det gamle inventar tages væk, men nogle skabsmontrer stilles op på et lille kontor, hvor de står den dag i dag. Hele det indre af forretningen bygges nu op i rødlig teak, som ikke var almindeligt på den tid. Facaden beklædes med larvikit fra Norge, der i sig har stykker af fluorescerende feldspat, og over hjørneindgangen sættes navnet P. Hertz Kgl. Hofjuvelerer samt rigsvåbnet med vildmændene – det hele slået op i metal og belagt med bladguld. Hverken det indre eller det ydre er

Frederik VIII tillægger firmaet Peter Hertz prædikat af kgl. hofjuveler i 1906

sidenhen i væsentlig grad forandret. Vinduerne har i nyere tid fået en nødvendig modernisering, der er kommet lys i skabe og montrer, men selve skabene, diskene, og stolene er fra ombygningen i 1906.

Anden Verdenskrig medførte store forandringer for branchen. For en del af familien Hertz's vedkommende betød krigen også jødeforfølgelser og dermed flugt til Sverige, mens andre blev og passede på forretningen. Efter krigen skulle fjerde generation Hertz, Vibeke og Torkel, nyde frihedens rus og rejse til det store udland, men desværre mistede de begge livet ved en flyveulykke den 3. september 1946. Det var et hårdt slag for firmaet, men heldigvis havde en bror, Preben, lyst til at fortsætte i Torkels fodspor.

P. HERTZ ANNO 2009

Nogle uger før fejringen af 175 års jubilæet officielt går i gang, fanger AuClock Berit Hertz og Flemming Hertz i butikken på Købmagergade – til en snak om firmaet P. Hertz anno 2009, kreativitet og positionering. Egenproduktion, reparation og omdannelse af ”gamle” smykker udgør i dag 25–30 pct. af firmaets omsætning – et tal, man har arbejdet bevidst på at øge de senere år. Berit Hertz lægger ud: – Vi er glade for kundernes tillid til at vores kompetence, håndværk og kvalitet er i orden. Vores egenproduktion handler primært om strategi og positionering, vores identitet og om at have to ben at stå på. Vores målsætning kunne sagtens være op til 50 pct., men vi er glade for at have de mærker, vi forhandler – og for kombinationen af egenproduktion og mærkevarer. Vores kunder er glade for vores service, og den er vores særkende: Med tre diamantgraderer, en perlegraderer og snart tre gemmologer kan vi levere en fantastisk service – og også på designfronten. Flemming Hertz tilføjer: – Ja, nogle af vores kunder er endda både fjerde og femte generation kunder hos os.

Vedhænet Livets Træ, af 14 karat hvidguld med hjerteslebne diamanter og brillanter

– Noget af det allerskønneste ved virksomheden, og som skiller os ud fra andre, er vores 175 års historie, fortæller Berit Hertz, og fortsætter: – Men man kan jo ikke leve af historien alene – kunder kommer til os fordi de har tillid til vores kompetencer og fordi vi yder en god service. Så vores historie kan være en hæmsko, for det kan jo føles som at træde ind i det forrige århundrede, når man træder ind i butikken. Så vi har en udfordring, der hedder profilering og kommunikation. Men vi føler nu, at vi er kommet igennem den økonomiske krise, fordi folk har følt trang til at søge tilbage til rødderne og det traditionelle. Flemming Hertz udtaler: – Udfordringen er stadig at forny sig og samtidig holde fast i de grundlæggende værdier – at fastholde en reel og kyndig kundebetjening og dermed fastholde et vigtigt tillidsforhold mellem forretning og kunde – kun sådan er mulighederne i en specialforretning som vores. Virksomhedens egenproduktion er præget af en farverig æstetik med mange smykkesten. Stilen beskriver Berit Hertz og Flemming Hertz som moderne

Forretningens interiør som det tager sig ud i dag

med et twist på det romantisk-feminine. Smykker skal efter deres fælles mening være smukke frem for alt og anvendelige, formfuldendte og minimalistiske, hvor farver tilføjer lidt sjov.

Ambitionen for sjette generation, Berit Hertz, er først og fremmest, at forretningen P. Hertz bliver ved med at stå for noget positivt i folks bevidsthed – og at forretningen bliver ved med at bestå. Tillykke med de første 175 år til Kgl. Hofjuveler P. Hertz!

Flemming Hertz med svigerdatter Berit Hertz

FLEMMING HERTZ OG 175 ÅRS JUBILÆUMSBOGEN

Flemming Hertz, søn af Vibeke og Torkel og femte generation i firmaet, beretter i sin nye bog om mange fornøjelige episoder i den tidligere oldermænds guldsmedetilværelse. Hvis nogen spørger Flemming Hertz, om han blev tvunget i forretningen, er svaret nej. – Havde min far været bager, er det naturligvis ikke sikkert, at jeg ville være blevet juveler, men ligeså langt jeg husker tilbage, har jeg altid haft lyst til at arbejde i ”Biksen”, som forretningen altid blev kaldt i familien. Efter Krebs' Skole og Østre Borgerdydsskole kom Flemming Hertz i lære hos Th. Frederiksen og Søns guldsmedeværksted. Flemming Hertz gik herefter på Niels Brocks handelsskole og fulgte så fædrenes eksempel og drog mod Hanau, hvor han i næsten to år arbejdede på Zeichenakademies sølvsmede- og designafdeling, samtidig med at han fulgte kurser i gemmologi. Fra Tyskland gik turen til England, hvor han i et år stod i forretning, og i 1961 vendte han hjem og begyndte i forretningen halvandet år efter 125 års jubilæet, for så i 1965 at blive medejer af den gamle virksomhed.

En trofast medarbejder hos P. Hertz var sølvsmed K. Fjöss, som efter sigende tegnede sygeplejenålen, som P. Hertz den dag i dag fremstiller for Dansk Sygeplejeråd

Skitse og kande af sølv, tegnet og udført af Flemming Hertz

Om man har lyst til et humoristisk indblik i guldsmedeb Branchen, krydret med masser af personlige anekdoter, så er Flemming Hertz's lille bog i anledning af 175 året – ”En Hjørne-Hertzers” krønike – årets bedste julegave. Med stort overskud og vid genfortæller Flemming Hertz familiens historie, og fortællingerne om hans egen tid i branchen vil få enhver til at trække på smilebåndet. Nogle af beretningerne er ligefrem barokke og ret pudsige! Så det gælder om at sikre sig et eksemplar, mens tid er!

BERIT HERTZ

I januar 2007 trådte Flemming Hertz og hans kone, Hanne, ud af den daglige ledelse efter henholdsvis 35 og 45 års virke. Deres solidt økonomisk uddannede svigerdatter, Berit Hertz (gift med sønnen Nicolai) overtog roret – og lykkeligt drives virksomheden videre i familiens regi. Berit selv har siden hun forlod sin stilling som indkøbschef hos Coop Norden været overbevist om, at hendes fremtid ligger i ”Biksen”, som forretningen altid er blevet kaldt i familiekredsen. Hun har derudover god hjælp af et stærkt hold, heriblandt Trille Folkvardsen, som har været i firmaet i over 20 år. I løbet af de næsten tre år, Berit Hertz har været roergænger, er forretningen blev nænsomt fornyet, baglokalet med kighul ind til forretningen er blevet salgsløkkale, og lokalerne ovenpå er blevet gjort i stand. Efter 175 år er man nået til sjette generation, som godt nok springer en anelse ud af den lige far-søn-far-linie, men som dog er en smuk sløjfe i Hertz rækkefølgen, og som tilmed helt i guldsmedenes og i tidens ånd er en kvinde.

P. Hertz har fremstillet erindringskeer siden 1986 - den første i anledning af kronprins Frederiks 18 års-fødselsdag